

Najboljša dediščina, ki jo morejo otroci prejeti od svojih očetov, je zgled lepih dejanj. CICERO.

Rokopisi se ne vračajo

RAZGLED

Cena Din 1.50

Uredništvo in uprava:
Maribor, Aleksandrova c. št. 11/I.

Naročnina:
letno Din 80.—, polletno 40.—, četrtno 20.—

Oglasi po ceniku

Čekovni račun št. 16.536 / Telefon št. 2365

Leto II. Št. 15

Maribor, 28. aprila 1934

Izhaja vsako soboto

Gibanje naših sosedov — in naša orientacija

Malo razgleda po dogodkih in pojavih zadnjega časa

Evropa preživlja sedaj ne samo gospodarske pretresljaje, ampak ima tudi precej težke politične skrbi.

V gospodarskem oziru se godi slabo ne samo malim državam, ampak imajo tudi velike države, kakor Nemčija, Francija, Italija itd. hude gospodarske težave.

Znano je, da je Suvich — stalni politični potnik Italije — šel zadnjič v London ne samo, da bi Angleže še bolj pritegnil na Italijo v razorožitvenem vprašanju, ampak tudi radi posojila, ki ga je celo Italija čedalje bolj potrebna.

Vemo tudi, s kakim naporom se bori Francija, da bi premagala težko pasivno bilanco. Še manj pa je Nemčiji poslano z rožicami, ker upliva borba s Francijo v razorožitvenem in v avstrijskem vprašanju, kakor tudi borba proti judom neugodno na njen izvoz.

Zlasti pa se poostrujejo vse te gospodarske težave vsled političnih bojov med posameznimi državami. Na dnevnem redu je **razorožitveno vprašanje**, v katerem prednjači Nemčija, zahtevajoč enakopravnosti v oboroževanju ali pa splošno razorožitve na neko gotovo mejo. Pri tem se precej ostro izražajo poskusi Italije in Anglije **oškodovati varnost Francije** in sicer bolj iz rivalitete proti Franciji, kakor pa iz posebne ljubezni do Nemčije.

Razen tega precej težkega vprašanja, v katerem hodi na primer tudi Poljska država svojo pot, ki se ne krije več popolnoma s francoskim stališčem, je pa posebno važno **vprašanje politične in gospodarske ureditve sedanje Evrope**, oziroma **avstrijsko vprašanje** in samostojnost avstrijske države.

Znano je, da so vsi avstrijski državniki v zadnjih desetih letih črpali sredstva in urejevali avstrijske finance samo iz prilik nesoglasja in napetosti med Francijo in Nemčijo.

Čim je Avstrija kaj potrebovala — potrebna pa je bila vedno —, se je obrnila na velesile, posebno pa na Francijo, z raznimi zahtevami in grožnjami, češ da bo sicer primorana posvetiti svojo pažnjo priključitvi

k Nemčiji, ker baje avstrijsko ljudstvo to zahteva.

V Franciji so mogoče to nevarnost in to grožnjo precej precenjevali, ker niso natančno poznali niti avstrijskega gospodarstva, niti psihologije Avstrijcev. Če bi se Francija pred leti ne bila ustrašila teh večnih groženj, se popolnoma izčrpana Avstrija ne bi mogla s tujim denarjem in samimi posojili gospodarsko in politično tako učvrstiti, da igra sedaj v evropskem koncertu takorekoč prvo violino.

Medtem ko se je gospodarsko osamosvojila takorekoč samo s pomočjo Francije, se je sedaj vrgla v objem Italije in podpira z vso silo

skega ozemlja, o katerem se bo vršil prihodnje leto plebiscit.

V tem položaju se je torej naslonila Avstrija na Italijo in je Dollfuss s pomočjo srečnega naključja dosegel še tisti ostanek, ki ga prejšnji avstrijski državniki s Seiplom vred niso mogli doseči, to je, ne samo gospodarsko, ampak tudi politično osamosvojitve Avstrije.

Vsled tega naključja se **oficijelna Avstrija, katero vodita sedaj Dollfuss in Starhemberg**, nikakor ne mara več naslanjati na Nemčijo in hoče ostati v vsakem oziru samostojna.

Pri tem pa ima tudi svoje notranje težkoče in to so **avstrijski nacionálni socijalisti**, ki so z nekim idea-

kastimi križci in drugimi sličnimi pripravi tako vidno, da notranja konsolidacija Avstrije nikakor še ni postala dejstvo.

Opazamo, da je v osebnih borbah okoli Dollfussa celo minister Fey, ki ima velike zasluge, da je na vojni način premagal socialiste, podlegel Starhembergu, ki bo postal podkancler.

Vrhu tega so si posamezne obrambene formacije, ki so vse zadobile nekaj vojaški značaj, med sabo navzkriž, kar je opazovati posebno v posameznih deželah, kjer se spreminja njih značaj po mišljenju večine, tako da prevladuje v nekaterih deželah krščansko-socialno stremljenje pod vodstvom Dollfussa, v drugih zopet »Heimwehr« pod vodstvom Starhemberga, drugod »Sturmscharen« itd.

Samo v enem so si vsi precej edini in to je v nasprotju napram naši državi in napram koroškemu Slovincem.

Mi vemo, da je že svojčas Seipel v borbi za Habsburžane jemal v zaščito razne vojaške poveljnike hrvaškega porekla, ki so bili odločno proti naši državi.

Iz zadnje pravde proti teroristom v Beogradu in iz prejšnjih drugih pravd, kakor tudi na podlagi tega, da so razni teroristi položili v avstrijske vagone bombe, ki so eksplodirale na našem ozemlju, pa so se kopičili dokazi, da vodijo skoro vsa pota raznih revolucionarnih in terorističnih elementov preko Avstrije ter je morala naša država radi tega že večkrat poslati na Dunaj prav primerne opomine.

Razen obljub se ni doseglo ničesar in so zadnji teroristi, ki so bili prijeti v Zagrebu, ko so se zopet hoteli producirati z bombami, prišli zopet preko Avstrije.

Znano je tudi, da nam sedanja Avstrija v gospodarskem oziru čim dalje bolj zapira meje in da čutimo avstrijsko-italijansko prijaznost celo pri našem izvozu v Italijo.

Znano je, da je tudi na Koroškem proti Slovincem zapihal še bolj oster

Sv. Lovrenc na Pohorju — idealno letovišče

(glej članek na 3. str.)

italijansko gospodarsko tezo, po kateri naj bi Italija, gospodarsko tesno združena z Avstrijo in Madžarsko, v vsakem oziru odločevala v Srednji Evropi.

Ta poteza ni samo naperjena proti Mali zvezi, ampak je naperjena tudi proti varnosti Francije in se mora torej Francija boriti na dve fronti, in sicer ne samo proti Nemčiji, ampak tudi proti prej omenjenemu prizadevanju, ki hoče oslabilo tudi zaveznice Francije v Mali zvezi.

Kakor je šla Poljska v svojem sporu z Nemčijo in z Rusijo popolnoma nova in samostojna pota, tako bi se bila tudi Francija lahko spozumela z Nemčijo celo v razorožitvenem vprašanju, če bi ne bilo vmes še nerešenega vprašanja radi posar-

lizmom in z občudovanja vredno požrtvovalnostjo tako vneti za Hitlerjevo nacionalno socijalistično politiko, da izražajo to pri vsaki priliki na daleč viden demonstrativen način.

Avstrijski domovinski fronti in avstrijskim Heimwehrovcem se je sicer s pomočjo težkih topov in uničevalnim, tudi proti ženskam in otrokom naperjenim streljanjem posrečilo, ubiti socijalistično stranko in zapreti vse voditelje, ki niso ušli čez mejo.

Moč avstrijske Hitlerjevske stranke pa leži v tem, da pridobiva privržence z močno notranjo organizacijo in kaže pri vsaki priliki demonstrativno svoj obstoj ne samo z besedami, ampak tudi z raznimi papirnatimi bombami, ki pa tudi prinašajo precej škode, dalje z gorečimi klju-

Ljubljansko pismo

To-le pismo je pa nastalo čisto po naključju. Res. Sem hotel nekaj drugega napisati za to številko »Razgleda« in sem, stoječ tam ob Prešernu, ravno prebiral izmed obilice snovi, ki se dandanes nudi časnikarju (dela dosti, zaslužka pa nič),* ko prišeta dol od Uniona družbica dveh dam in dveh gospodov in se ustavi pod Prešernom. Tujci so, kakor spoznam po govorici, Nemci iz tretjega rajha — saj prijatelji Francozi le malo zahajajo k nam.

Ena dama velika, z impozantnim oprsjem, pravcata Walküra, njen soprog enako zastaven in s cigaro, debelo ko kol. Drugi par, dokaj manjših dimenzij in tudi mlajši; ona živahna brinetka, on debelušček, nekoliko neroden in neumen, zato pa si prizadeva biti duhovit in dovtipen. Ime mu je Avgust.

In Avgust mežika gor v Prešernovo Muzo in pravi: »Torej le ni žaba, kakor je izgledalo od daleč.«

»Ah, ti s tvojimi neumnimi šalami!« ga zavrne brinetka, ki ji je spomenik očitno všeč. »To je Muza, saj drži v roki lovorjev venec. To je bil gotovo pesnik!«

»Verjetneje muzik!« oponira Avgust, ki je videti užaljen.

»Zakaj pa ravno muzik?« vpraša Walküra.

»Ker žabe tako lepo muzicirajo!« uporno dovtipkuje Avgust.

Brinetka mu zaničljivo obrne hrbet in prebira na glas: »Pre-se-ren«.

»Kavarna tamle ima isto ime. Morda je bil lastnik te kavarne, kaj meniš, Lotte?« ne odneha Avgust.

Ker se mi zasmilijo vsi štirje, najbolj pa Avgust se umešam zdaj jaz v pogovor: »Gospoda moja, — to je bil pesnik. Največji slovenski pesnik.«

»Vidiš, Avgust, jaz sem takoj vedela!« zmagoslavno vzklikne Lotte.

»Da je največji, tega nisi mogla vedeti, Lotte!« godrnja Avgust.

»Veste, gospod, ta dva sta zaročenca. Zato se vedno prepirata,« mi smeje pojasni Siegfried z debelo cigaro.

»Zato se bosta pa kot zakonca tem bolje razumela,« pripomnim jaz.

Nakar se vsi smejejo, in se Lotte in Avgust zaljubljeno pogledata.

No, in potem sem to družbico tujcev malo spremljal po Ljubljani — kot cicerone.

Smo krenili čez tromostje, ki jim je imponiralo, smo si ogledali pred rotovžem spomenik kralja Petra, tudi ta jim je imponiral, in ko je ravno prišel iz rotovža ljubljanski župan, sem jim ga tudi pokazal, — ta jim pa ni imponiral. In sicer zato ne, ker je hodil peš. Župan brez avtomobila, to jim ni šlo v glavo. Sem jim razlagal, da je naša mestna uprava štedljiva, župan sploh skromen mož, saj ko bi imel avto, bi mu zabavljali še to oponašali.

A nemški Siegfried je zmajeval z glavo in je povedal svoje mnenje: »Ums Geschwätz schert man sich nicht, wenn man Bürgermeister ist!«

V Židovski ulici so se moji Nemci čudili, češ da so slišali, da v Ljubljani ni židov. Pa sem jim razložil, da nosi ulica to ime samo »za hec«: ker nimamo židov, zato imamo pa židovsko ulico. Nakar je dejal Avgust, da je to dober »vic« in da ga bo na Nemškem okoli pravil.

Kino Matica je zlasti dami zelo interesiral. Tudi v foyeru sta si ogledali plakate in slike, in bili veselo presenečeni, da se predvajajo v Ljubljani nemški filmi. Pa sem jim hitel razlagat, da je to samo zdaj v poletni sezoni bolj tujcem na ljubo, ki obiskujejo Ljubljano v masah, dočim so v zimskem času na programu večinoma češki, poljski, ruski filmi... Ker smo tudi v tem pogledu krepko slovansko nacionalni!«

»Tako je tudi prav!« je pritrdil gospod Siegfried.

»Domačih slovenskih in jugoslovanskih filmov nimate nič?« je vprašala gdč. Lotte.

»Žalibog še-le malo, dasi jih živo pogrešamo. Toda zdaj se snuje veliko državno filmsko podjetje, potlej bomo imeli dovolj dobrih domačih filmov. Sploh pa nameravamo razviti tudi velikopotezno filmsko propagando za našo Jugoslavijo zunaj po svetu...«

»Res škoda, da ne dajejo kakega jugoslovanskega filma, pa bi si ga šli pogledat. Ta film smo itak že videli doma v Dresdenu!« je dejala gdč. Lotte.

* To cika na nas! Aemonusu smo namreč dolžni honorarje, kakor so nam p. n. dolžni naročniki. Op. ured.

veter in da tam Slovencev sploh niso več šteli po narodnosti, ampak na taki podlagi, da so jih menda popolnoma spravili iz sveta, čeravno so se koroški Slovenci takoj bili priključili Dollfusovi domovinski fronti.

Pri vseh teh razmerah pa je značilno to, da zahtevajo sedanji gospodarji Avstrije od nas, da zabranimo avstrijskim nacionalnim socialistom prehod čez našo mejo, ali da jim ne dovolimo tukajšnjega bivanja, to vse vzlic temu, da prihaja iz Avstrije tudi vedno manj tujcev, ker se vse usmerja v Italijo.

Ta zahteva pade v čas, ko so se odposlanci Nemčije, ki so prišli v našo državo radi gospodarskih pogajanj, tako v Dalmaciji, kakor tudi v Srbiji na lastne oči prepričali, da so vsa tista avstrijska poročila o razpadanju naše države, o javni nesigurnosti itd. neresnična in tendenciozna zlagana.

Ko torej Nemčija spoznava, da je naša država vsekakor konsolidirana in kot neka voditeljica na jugu tudi za veliko nemško državo izredne po-

litične in gospodarske važnosti, tudi mi Slovenci nikakor nimamo vzroka, da bi pri znanem sovražnem stališču nekaterih avstrijskih prvakov in nekaterih vojnih formacij, posebno na Koroškem, ne posvečali posebne pozornosti novemu gospodarskemu razvoju.

Že za letošnje se je napovedalo večje število nemških izletnikov, ki se hočejo kot taki deklarirati s svojimi državnimi znaki, in ni nobenega vzroka, da bi mi teh gostov in njihovega stremljenja po ožjih gospodarskih stikih z nami, ne respektirali in pozdravili.

Tisti sosedje pa, ki mislijo, da je zanje boljše, če to dobro razmerje motijo, naj pa pred vsem sami dokažejo, da ne dajejo potuše našim največjim sovražnikom in da svoji slovenski manjšini dajo vsaj en del tistih pravic, kakor jih uživa pri nas nemška manjšina! Pred vsem pa naj ne pozabijo, da je tudi nad mogočno staro Avstrijo radi njene raznarodovalne politike prišla v pravem času šiba božja!

Nova vlada v znamenju aktivizma

Beograd, 25. aprila.

Od posebne strani smo prejeli naslednje informacije, ki zaradi svoje aktualnosti zaslužijo pozornost. — Op. ur.

G. ministrski predsednik Uzunović nima navade, da bi veliko govoril in veliko obljuboval. Zato pa je njegova beseda tem bolj tehtna in kar obljubi, tudi izpolni. V tem je njegova državniška vrlina.

Tako je treba pravilno tolmačiti tudi potezo, ki jo je napravil z rekonstrukcijo svojega kabineta. Izjava, ki jo je podal g. Uzunović pri tej priliki novinarjem, je bila kratka, v stvari pa pomeni široko bazo aktivno delo na vseh poljih, z uvaževanjem vseh zdravih idej, iznešenih v skupščini, senatu in v splošni javnosti.

Elementarni predpogoj za sistematično uspešno delo je stabilnost in homogenost vlade. Ta podlaga je dana, torej se bo z začetnim delom lahko nadaljevalo in to v znamenju pojačanega aktivizma, kakor se je izjavil član nove vlade. Zato je opaziti zdaj v vseh resorih živahno delavnost, pripravljajo se razne akcije, ki jih je bil g. Uzunović več ali manj napovedal že v teku proračunske debate in jih hoče vlada v najbližjem času izvesti. Gre tu predvsem za ukrepe, tičeče se važnih gospodarskih in socialnih vprašanj, ki jih je spričo današnje vedno bolj občutne krize nujno treba rešiti.

Elementarni temelj gospodarstva je denar. Ta temelj mora ostati čvrst in neomajan. Zato namerava vlada spričo sedanje denarne stiske, ki zadobiva zlasti v zapadnih delih države čedalje bolj kritične forme, podvzeti nekaj korakov, ki jih narekujejo praktični razlogi. Potrebno je na vsak način, da se cirkulaciji odtegnjeni denar zopet pritegne nazaj, da se zajezi brezplodno shranjevanje in kopičenje denarja doma, da se zajame v inozemstvo pretihotapljeni denar itd. V to svrhu se namerava uporabiti neko finančno-

tehnično sredstvo, o katerem moremo zaenkrat povedati toliko, da bo gotovo učinkovito, da bo zelo omejilo škodljivo teženje denarja in povzročilo, da bodo ljudje zopet pričeli nalagati denar v denarnih zavodih. Na ta način se bo zopet poživil denarni obtok in denarnim zavodom olajšalo poslovanje.

Tudi v socialnem ministertvu se pripravljajo nove važne odredbe. Sankcije zakona o zaščiti delavcev se bodo v bodoče najstrožje izvajale, zlasti glede na tuje nametščence. Izvršila se bo nova radikalna perustracija vseh v jugoslovanskih podjetjih zaposlenih inozemcev, in bodo podjetja smela v bodoče zaposlovati tuje le v izjemnih primerih, kjer gre res za strokovnjake specialiste, ki jih pri nas še nimamo. Vendar bodo v takih primerih podjetja obvezna, da na svoje stroške dajo v dotični specialni stroki izučiti jugoslovanske državljane, ki bodo mogli zamenjati tuje. V komercialni stroki bodo načeloma izključeni vsi tuji, ker je v tej stroki domačih moči dovolj na razpolago.

V zaščito delavstva proti izkoriščevanju od strani podjetij namerava socialno ministertvo podvzeti primerne korake, da se določijo minimalne mezde in tako zasužura delavcu eksistenčni minimum.

V državni upravi bo vlada na vseh področjih načelo vsesplošnega varčevanja dosledno in v vsi energiji izvajala in pripravljala v zvezi s tem razne ukrepe, ki naj služijo poenostavitvi poslovanja.

Kakor je iz izjav ministrskega predsednika v proračunski debati že znano, si je postavil kot elementarno nalogo svoje vlade rešitev vprašanja avtonomije banovin, ter se v tem pogledu tudi že vršijo predpriprave.

Vsekakor smemo pričakovati, da bo vlada g. Uzunovića že prihodnji mesec, ko se zopet sestane narodno predstavništvo, istemu predložila več važnih zakonskih osnutkov.

GRAJSKI KINO V MARIBORU predvaja do vključno ponedeljka 30. aprila zvočni velefilm

LJUBIM TE...

Prihodnji film:

Pesem z neba

Ta sijajni film je senzacija letošnje sezone!

Glavne vloge: Jan Klepura, Marta Eggerth, P. Kemp, P. Hörbiger, Lingen

»Sploh bi bilo bolj praktično, če bi ravno v tujski sezoni dajali domače filme. To bi interesiralo tujca.« je nasvetoval gospod Siegfried. Zahvalil sem se mu za ta nasvet in da ga bom predložil na merodajnem mestu.

Pred knjigarnami v Selenburgovi so moji Nemci zopet zadoščenjem ugotovili, koliko je to nemških knjig po izložbah — »fabelhaft«, je dejal gospod Avgust, — in so se zanimali, če imamo razen prevodov iz tujih literatur tudi kaj domače književnosti, nakar sem jim razložil, da je imamo zelo veliko, da pa naši pisatelji ne morejo sproti napisati toliko, da bi zadostili potrebi čitajoče publike. Silno se pri nas bere, knjige gredo bolj v denar kot pa pomaranče, zato je tudi tako malo domačih knjig videti v izložbah.

»Donnerwetter, to morajo pa vaši pisatelji dobro zaslužiti!« je opomnil gospod Siegfried.

»No, da,« sem dejal, »ti edino še nekaj zaslužijo — — — — —

Zdaj je pa imel gospod Avgust dobro idejo. Ker smo medtem dospeli do »Slona«, je namreč predlagal, da bi šli na čašo piva. In so me povabili, kar sem rad sprejel, ker je

bilo vroče, grlo suho itd. Slovenski pisatelj pa tudi nisem.

Pri pivu smo potem seveda prišli tudi na politiko. Gospoda Siegfrieda je to zanimalo, Avgust in Lotte sta se le bolj preklajala med seboj, Walküra pa je bila sploh videti malobesedna, indiferentna ženska.

Gospodu Siegfriedu na ljubo in sploh iz želje gostoljubnosti sem torej hvalil Hitlerja, in kako imenitno je »Gleichschaltung« in da gremo tudi pri nas že za tem... Tedaj pa je Walküra počasi okrenila glavo, pogledala od zgoraj dol in rekla prezirljivo:

»Potem bo pa tudi v vaši deželi dolgčas.« In je pristavila: »Veste, mi nismo hitlerci.«

Smola, kaj se hoče! Vseeno se zavedam, da sem kot poskusni tujski vodnik po beli Ljubljani dobro odrezal. Pa bom zaprosil na županstvu za koncesijo. Saj je treba znati prikazati tujcu slovensko prestolnico v pravi luči, mu pravilno tolmačiti to in ono potezo v njenem licu, če ne, bo navsezadnje mislil, da je Ljubljana mesto nemške kulture. Skratka: za tujskega vodnika po beli Ljubljani ima vso kvalifikacijo in se zato p. n. županstvu najtopleje priporoča

Aemonus.

Maribor in radio

Kaj je z obljubljenim stransko postajo?

Naše mesto je gotovo nekako središče za prodajo radioaparatur po Štajerski, naši Koroški in po Prekmurju. Dasi so padle ne samo cene vseh doma izdelanih, ampak tudi iz drugih držav uvoženih sestavnih delov, so vendar boljši radioaparati še vedno tako dragi, da se radio-kultura na našem ozemlju ne more prav razviti. Predpogoj procvita ljubljanske in drugih jugoslovanskih oddajnih postaj pa je v prvi vrsti naraščanje števila naročnikov. To pa zaozstaja, ker si ljudje ne morejo privoščiti dobrih selektivnih aparatov, ki se jim gibljejo cene še vedno med 3000 do 8000 Din.

Dejstvo je torej, ko se večina sestavnih delov za radioaparatur izdeluje v inozemstvu, in to tovarniško po serijskih, da nam že inozemstvo (ne glede na prekupčevalce, ki morajo tudi živeti) te aparate predrago zaračunava. A ker se potem radija dandanes vsekakor širi oliko, znanje in kultura, bi se moralo že s tega vidika vse storiti in omogočiti, da se bo krog radioposlušalcev vedno bolj širil. V interesu ljubljanske postaje in naše meje bi bilo to iz državnih in nacionalnih vidikov pa še posebej nujno potrebno, zlasti ko je v Mariboru danes mnogo lažje slišati nevšečne vesti najbolj oddaljenih in nam neprijaznih postaj, kakor pa poročila naših postaj, posebno ljubljanske.

Nujna potreba je torej, da se ne glede na sedanje število naročnikov, iz državnih, kulturnih in nacionalnih vidikov, ustanovi močna relacija v Mariboru. S tem se bo hitro pomnožilo število naročnikov, saj bo mnogim zadostoval navadni detektorski aparat, ki stane samo malenkost.

Na noben način pa bi država ne smela smatrati radioaparatur za luksuzni predmet, enako kot parfum in lepoticija, in poleg visoke carine udarjati nanje še posebni luksuzni davek. Pri pomoči za prosveto niso luksuz. Posnemamo druge države, kjer stalno povečavajo kapaciteto svojih oddajnih postaj in sploh podpirajo to panogo z vsemi sredstvi, dočim se naša ljubljanska in zagrebška postaja dušita med močnejšimi postajami in svojemu namenu ne moreta zadostovati.

S povečanim interesom za obmejni radio pa bi se dvignila tudi mariborska trgovina z radioaparati in bi mogla nastati celo kaka domača industrija, kakor povsod, kjer

so mogoči detektorji. Maribor potrebuje nujno vsake pozitivne svojega prometa.

Mariborske beležke

Mariborska okolica. Tekstilna industrija mora vendar biti še precej aktivna in dobičkanosna, ker so tekom enega leta nastale take tovarne v Limbušu, Melju, Radvanjah, v Studencih. Govori se pa tudi o nadaljnjih poskusih in projektih, katerim pa se je baže namignilo, naj se raje ustanovijo na jugu.

Istočasno pa se baže prevelika konkurenca že čuti in je upoštevati tudi okolnost, da nakupovalna moč še vedno pada. Do sedaj so naše tekstilne tovarne precej mnogo doprinesle k davkom in javnim datjavam. Če se omeji njihov dosežek gospodarska moč, se bo to čutilo na razne strani.

V kratkem bomo opazovali dnevno spet več aeroplanov, ki bodo semtertja celo večkrat na dan leteli preko našega mesta. Vprašali se bomo, zakaj ni mogoče in zakaj bi ne bilo mogoče, da letalo med Zagrebom in Gradcem vsaj nekatere dni pristane tudi v Mariboru, posebno radi zvezze s Prago. Ali se aeroklub za to premalo zanima ali so krivi temu drugi vzroki, katerim bi se ev. lahko odpomoglo, če bi bili znani. Mi trpimo dosti na tem, da je naša železniška zveza slaba, ker smo potisnjeni stran od prometa, da bi moralo veljati tudi za zračni promet, ne razumemo. Kdor stane v Mežiški dolini ali pa v Prekmurju, je skoraj prej na severnem morju, kakor na Jadranu! Čez Maribor pa plavajo aeroplani!

Pri tujcih, ki posećajo tudi okolico, zbujajo posebno zanimanje veliko število gramoznih jam, ki se nahajajo sem ter tja ne samo tik hiš, ampak skoraj že v mestu samem. Ker so nekatere jame precej obsežne in globoke, je to v nekaterih delih pravi problem glede vprašanja, kako se bodo te jame zasule ali zazidale.

Drugo, kar tujcu pada v oči, je veliko število kolesarjev po mestu in v okolici, to so delavci in učenci pri raznih industrijah in delavnicah, ki stanujejo po več ur daleč izven Maribora, ter križajo mesto iz raznih strani, prevažajoč se v razne tovarne. Sem ter tja je videti več kolesarjev kakor pa pešcev.

Klic z meje

Ali v Mariboru in Ljubljani nič ne opazite, kako ob priliki raznih kupčij kos za kos naše obmejne zemlje pada v roke tujcev in sicer ravno takih Avstrijcev, ki nakupujejo naša zemljišča zavestno iz priličnih namenov.

Razen tistih, posebno vinogradnih in gozdnih kmetij, ki pridejo vsled težkih gospodarskih prilik na boben, je tudi več takih posestev prostovoljno na prodaj, ker se v posameznih krajih kmet sploh ne more več vzdržati in v obupom opazuje, da bo prej ali slej vendar prišel čas, ko bo moral dolgove plačati, a tega ne bo zmožel.

Znano je, da vlada na meji neka posebna agitacija za avstrijsko valuto in zna ta pokret za našo mejo sčasoma postati prav usodopoln.

Vsled tega bi bilo nujno potrebno, da bi se vsa narodna društva obrnila na bansko upravo, ta pa na Beograd, ker je po našem mnenju skrajni čas, da zavarujemo svoje meje z isto določbo, ki je veljala do pred par leti, ko se je potem v nekem finančnem zakonu zopet ukinila.

Na meji goril

Bencin pod vejo

Svetovni boj za bencin odseva tudi v Mariboru, seveda samo v mariborskem slogu.

Prodaja bencina je menda prav plodonosna zadevica, četudi je kolikor toliko omejena po predpisih obrtnega zakona. Brez bencinskih skladišč in črpalk pa seveda ni prave prodaje in zadostne eksploatacije bencina. Zato so se zagrebli razni bencinarji s svojimi jamami na raznih krajih in točkah v mariborskem podzemlju ter postavili povsod svoje črpalke, ki vabijo avtomobile, da se pri njih napijejo.

Razni razsvetljeni in nerazsvetljeni kazalci in druga taka znamenja označujejo kraje, kjer se toči bencin, kakor pod vejo.

Ker pa ima iste pravice tudi mestna občina in je mestna občina glavna odjemalka tako, da mora kupovati bencin na debelo, so se že pred časom pokazale neke diference med tistimi, ki črpa bencin iz ozemlja mariborskega mesta, in med mestom samim.

Baže se je hotela uveljaviti ta ali ona bencinska velemoč in spodriniti vse druge in celo mestno občino s tem, da je prodajala pod lastno ceno, kar si seveda take velesile tujega kapitala in porekla lahko dovolijo.

Da mariborska občina tega ne more mirno prenašati, je popolnoma jasno, tem manj, ker plačujejo zadevni zakupniki za mestni svet prav majhno in ponižno najemnino.

zmažka To se pa pravi toliko, kakor da se gospa Erika ne bo več vrnila. — Taka je ta stvar, moj dragi Jo. Ampak jaz že zagodem temu krokodilu, da me bo pomnil!«

»In kaj — kaj misliš zdaj storiti, Kiki?« sem vprašal, zbravši se spet nekoliko. — saj so me Kikina razkritja docela zmešala.

»Na vsak način moram dobiti v roke zmažka,« je odgovorila Kiki, »zato moram najprej dognati, kam ga je skril. S silo se tu seveda ne bo dalo nič opraviti. Četudi bi dosegla, da mandarinu odrobilo glavo, zmažka bi zato vseeno ne dobila. Torej treba ubrati drugo pot: zvijačo proti zvijači...«

Pri teh besedah je stisnila Kiki glavo med rame, skrivala prste kakor v krepilce, in oči so se ji svetile ko divji mački. Potem se je okrenila k meni in dejala:

»Pojdi zdaj, Jo, in me pusti, da premislim svoje načrte. Upam, da te bom že pred večerom poklicala. Mandarinu pa sporoči to-le: »Miss Kiki je z zadovoljstvom vzela na znanje, da se zmažek Ling-Ling vrača v svoje svetišče, in pošilja vaši ekscelenci pozdrave.« — Pri tem je Kiki pljunila v steno. (Dobro, da ni pljunila v mene.)

Ko sem prinesel mandarinu ta Kikin odgovor, je bil tako vesel, da mi je podaril dve havani. Pri njegovi skoposti kolosalna reč!

Pred večerom me je Kiki telefonično poklicala k sebi. Zelo sem bil radoveden na njene načrte.

Torej, Jo,« je pričela Kiki, ko sva si našla cigarete, »moja prva poteza v šahovski igri z mandarinom je ta: Ti pojdeš v Tokio!«

Malo da nisem padel s stola:

»Ah, Kiki, tebi se blede. Zmažek te je

Jos. Fr. Knaflič:

Pod pisanim zmajem

Roman skrivnostnih razodetj.

(9. nadaljevanje)

Kiki je stanovala v palači Tamara. Bila je še v kopeli, ko sem ji prinesel novico: Gospa Erika je izginila z zmažkom!

Zaslišal sem Kiki krikniti in že je planila iz kopalnice v samem plašču, vsa še mokra, da je curljalo od nje.

Silno je bila razburjena, in sem jo moral miriti: »Daj, Kiki, napravi se najprej, potlej ti bom pa vse natančno povedal.«

»Ne! Takoj hočem vse vedeti. Vse! Slišiš?« Divje me je tresla za rame.

»Dobro, Kiki. Doviš svoj toalet, medtem ti pa lahko pripovedujem.«

Tako sem ji potem izzza priprtih vrat kopalnice opisal ves prizor pri mandarinu, in ona me je poslušala do kraja, ne da bi me prekinila. Ko sem končal, tedaj se je pa na vse grlo zasmejala.

»Kaj se tako smeješ, Kiki? Vendar nisi od žalosti nad izgubljenim zmažkom zno-rela?«

»Smejem se, ker si ti tak norec, Jo!« Kiki je prišla ven, v pižami, česaje si črno grivo, in me je zdaj z glavnikom potrkala po čelu: »Dragi Jo, kako moreš temu staremu lopovu le besedico verjeti!«

Jaz sem jo samo prav debelo gledal. »Komedija, Jo, sama komedija, ki jo je glumil pred teboj. Ne poznaš ti Azijata, najmanj pa Kineza!«

»Torej ti misliš, Kiki, da vse skupaj ni nič res, da gospa Erika ni šla — — —

»Je šla, ampak brez zmažka!« Mandarin ji je zmažka vzel, njo pa je poslal tja na sveto močvirje Ling-Ling po drugega

Medtem, ko se nam obeta zopet neka nova podzemeljska zaloga na Aleksandrovi cesti in nova črpalka ter eventualno tudi še katera po drugih ulicah, tako da bo teh sesalk kmalu več kakor pa tekstilnih tovarn in gostiln, se ta zadeva zdaj v okviru Mest-

nih podjetij in mestnega sveta prav resno razpravlja.

Ne dvomimo pa, da bo naša občinska uprava tudi to zadevo uredila v najboljšem interesu mesta.

REVIJA MARIBORSKIH PODJETIJ

Viktor Kosi — trgovina z usnjem

na Trgu Kralja Petra.

Kadar grem tod mimo, se mi vselej kar nehoti zaustavi korak, in hipoma spreleti moja duša val detinskih spominov. Sem namreč rodu usnjarskega, nad mojo zibelko se je sklanjal oče, ki je dišal po čreslu. In to je mojemu nosu še danes najprijetnejši vonj.

Pa sem na svojem obisku te trgovine še posebej zaprosil g. Kosija, da me povede v skladišče podplatov, in tam z užitek usrkavam njih svojstveni trpko-ščemeči vonj.

In g. Kosi me smehljaje gleda in pravi: »To je zdrav in krepek duh, kaj-ne?« Da, in edina zdrava podlaga za stopala je take pristni, jamsko strojeni podplat. Gumijaste podplate pa si je izmislil sam vrag zato, da bi modernega človeka docela pokvaril od nog do glave. To pravim jaz.

Pa z zadoščenjem opazim, da ima g. Kosi med zalogo podplatov tudi imenitne krupone iz tovarne mojega bratranca Toneta Knafliča v Kamniku. To moram omeniti, oprostite, žlahtita mora držati skup. Sploh: zalogo usnja v tej trgovini, da je mojemu vsaj teoretično strokovnjaškemu očesu v veselje: kože vseh sort, vseh kvalitete, vseh nijans, od debele močne, nepremočljive juhte do francoskega semiša, finega ko svilu. Visoko je razvil moderni čas usnjarsko fabrikacijo, tudi našo domačo, hvala Bogu. — danes se ne samo obuvamo, ampak tudi oblačimo v usnje, šofer, pilot, sportnik... vse v usnju. Usnje je moda.

Odkdaj obstoja Vaša firma, g. Kosi? Zvem, da se je etabliral l. 1928. tedaj mu je bilo 25 let. Tako mlad in že imejitelj trgovine, ki se lahko postavi, ki si je v tako kratkem času pridobila sloves, se uveljavila v težkih časih krize, (notabene je to edina slovenska trgovina te stroke v Mariboru), to mi imponira. A mi imponira še bolj, ko g. Kosija takole malo izprašam in zvem, da imam pred seboj pravčatega selfmademana.

Alojz Zoratti — delavnica za cerkveno umetnost

Slučajno so bila vrata delavnice odprta in slučajno sem vrgel noter pogled, ko sem šel čez dvorišče Gustinčičevega bloka, pa je zaustavila moj korak ogromna slika tam v ozadju.

»Dober dan!« pozdravim — in od enega stola odzdravlja prijazen mož v pestro popackanem slikarskem pla-

šču in s čopičem v roki, z drugega stola pa prijazna žena v pestro popackanem plašču in s čopičem v roki: gospod in gospa Zoratti.

In potem stojim pred tisto sliko poln občudovanja. Obglavljenje sv. Janeza — original italijanskega mojstra Francesca Caracija iz 16. stoletja. Torej dragocena umetnina. Ne-

zmešal, čeprav nisi belokožka. Dobro veš, da noben belec ne sme v Tokio — razen na poziv same vevlade vzhajajočega solca, na objavo, podpisano od tristo ministrov. Takega poziva pa nas eden svoj živ dan ne bo dobil.

»Sem že odposlala na strica v Tokio radiogram, in najkasneje v treh dneh bo poziv tukaj. Kar pripravi se, Jo!« je kratkotalno odločila Kiki.

»Čast in slava ti, Kiki!« sem se priklonil. »Potem je tvoj stric prvi za mikadom.« »Mogoče,« se je nasmehnila Kiki.

»In kaj bom jaz v Tokiu?« »Vidim, da si radi te madame Erike že popolnoma pobežala, Jo. Ali ne uvidiš, kako bo že samo to učinkovalo na mandarina, da si pozvan v Tokio? Tresel se bo pred teboj!«

»Zakaj? On dobro ve, da jaz ne bom nikoli postal mandarin. Nisem žalibog sin izvoljene rumene rase,« sem dejal z bridkim usmevom.

»Ampak on dobro ve, da mu lahko spodneseš stolček. Tu se bo tresel. In to pomisli: Jo, da ti lahko osvobodiš svojo domovino te pošasti, kaka patriotska zasluga!«

»O, to bi bilo sijajno, Kiki! Vrhunec moje sreče, triumf mojega življenja!« sem vzklikal patetično, v srcu sem si pa rekel: Če gre ta mandarin, izgubim korito. Če pride pošten mandarin, bo upeljal pošteno upravo, in potem se ne bo dalo več tako krasno zaslužiti. Tako sem bil že korumpiran, da sem mandarinu odpustil celo tiste batine, saj mi je zato dal pa korito.

In sem dejal Kiki:

»Ampak vse to bi ti veliko boljše in hitreje opravila s pomočjo svojega strica. Pelji se rajši ti v Tokio, Kiki!«

»Ne. Jaz se ne ganem od tod,« pa je odločno izjavila Kiki. »Najprej moram dobiti v roke zmajčka, potem pa sunemo mandarina. Tak je moj načrt. Ti se pelješ v Tokio in tam počakaš nadaljnjih mojih navodil.«

»A če zmajčka le ne dobiš, Kiki?« »Moram ga dobiti in bom ga dobila!« je odločila Kiki z bliskajočimi očmi.

Stvar z zmajčkom je bila menda le bolj Kikina kaprica; kar jo je tako priklopalo na Maribor, to je bila njena zaljubljenost v mistra Shima. Zato sem jo malo potipal na žilico.

»A propos, Kiki, danes sem govoril v kavarni s kolegom Shimom. Ves očaran je od tebe. Na tistem vašem pikniku zadnjič menda je...«

Nejevoljno je Kiki zamahnila z roko: »Nikar mi nič ne pravi! To je vse samo videz. Jaz vem: on ljubi tisto miss Mayo... Zato pa hočem imeti zmajčka...«

To poslednje je izrekla Kiki bolj potih, kakor da ji je nehoti ušlo, in nekaj čudnega je zaplapolalo v njenih očeh.

V meni je vstajala slutnja...

»Kaj — kaj hočeš storiti, Kiki?«

»Nič. Pustimo to!« je odvrnila razdraženo, in je naglo skočila na noge. »Pojdi zdaj večerjat, po večerji pa napraviva ogled v vili gospe Erike. Morda najdem kaj, kar mi bo pomagalo izslediti zmajčka.«

Bila je že noč, ko sva stopila v vilo, zdaj odprto, a še ne zapuščeno. V veži je še vedno stražil Bimbo. Se pravi: očividno se je še-le prebujal iz globoke omame tistih dveh zelenk gorilnega špirita. S steklenimi očmi topo strmeč v stropno luč, je čepel tam pod stopniščem in zehaje šklopotal s čeljustmi kakor krokodil.

ki gospod, zbiralec umetnin, je to starinsko sliko poslal že skoro docela zbledelo v restavriranje, in gospodu Zorattiju se je to delo posrečilo: po večmesečnem trudu, ob skrbni pazljivosti in vsej tisti spretnosti seveda, ki jo premore tudi samo roka mojstra: in tako se ta slika, zdaj spet posvežena, prezentira v vsej svoji klasični lepoti, očarujoč gledalca.

In če bo duh Francesca Caracija na svoji vekoviti poti po veselstvu zaplul te dni slučajno v Zorattijevo delavnico, si predstavljaj, da se bo maestro ob svoji sliki zadovoljno nasmehnil in potrepeljal gospoda Zorattija po rami: »Amice, dobro si me prenovil!«

Zaenkrat častitam g. Zorattiju jaz, a gotovo ga bodo za to delo pohvalili tudi strokovnjaki, ki se na take reči dosti bolj razumejo kot mi lajiki.

Tamle ima pa g. Zoratti še drugo umetnino, ki jo je tudi dobil v primeru popravilo: to je kip sv. Kungote iz farne cerke pri Sv. Kungoti nad Mariborom, kjer je patrona ta simpatična svetnica, o kateri nam pripoveduje cerkvena zgodovina, da je bila žena sv. Areha kralja. Ta kip izvira iz začetka 17. stoletja.

Torej interesantno je v delavnici g. Zorattija vsekakor in takole se malo poučiš o cerkveni in siceršnji umet-

Zavarovalni dumping

Da, tako ga lahko imenujemo, ker je popolnoma podoben trgovskemu dumpingu. Rodila pa ga je seveda kriza, ki je tudi med zavarovalnicami razpalila divjo konkurenco, da si druga drugo ugrabljajo posle, kjer in kakor le morejo. Karteli, sindikati, tarife, to vse skupaj več ne drži, parola je: Za vsako ceno!

Za tiste, ki sklepajo zavarovanja, pravzaprav sijajna konjunktura zdaj: izplača se jo izkoristiti. Zavarovanja so se proti prej tako pocenila, da bodo, če pojde to tako dalje, menda kmalu zastoj. Ko opazujemo to ostro borbo med zavarovalnicami, pobijajočimi se med seboj s podtarifiranjem, se samo čudimo, kako v takih prilikah pridejo na svoj račun, da se jim pošel sploh še izplača?

Z dumpingom so baje začele italijanske zavarovalnice in se z njim prav uspešno uveljavljajo zlasti pri industrijskih zavarovanjih, kjer izpodirajo domače zavarovalnice. Vsekakor je to značilen pojav, ki mu bo treba posvetiti nekaj več pozornosti.

Znano nam je nekaj konkretnih primerov, ki prav drastično osvetljujejo ta zavarovalni dumping, in bo samo dobro, če jih iznesemo v javnost, ker bo interesantom služilo v pouk, kako se lahko poceni zavarujejo oziroma eventualno revidirajo svoja zavarovanja.

Mariborske prireditve

Narodno gledališče: V soboto 28. aprila ob 20. uri veseloigra »Stari grehi«. Premijera. V korist Združenja gledaliških igralcev. V nedeljo ob 15. uri opereta »Vijolica z Montmartra«, gostovanje gđc. Erike Družovičeve.

Ljudska univerza: V ponedeljek 30. aprila ob 20. uri predavanje ravnatelja »Putnika« g. Vrgunina s Sušaka o našem Jadranu.

Grajski kino: vefilm Ljubim te z Annabell.

Kino Union: veseloigra »Hladna devica« z Lucijo Englišchevo.

Ko pa je zagledal najini postavi, se je z bojnim krikom pognal kvišku in zavihtel svoj ogromni kii. Potegnil sem pištolo, da ga omamim z električnimi kroglami, a Kiki je bila urneja. Bliskoma kakor žoga se je odbila od tal in hkratu sprožila obe nogi silovito zamorc v želodec, da je kakor deska plosnil na tla.

V tem trenutku se je iz kuhinje pojavila debela zamorka, na rokah veliko skledo vrele polžje obare, menda je ravno Bimbu prinesla večerjo. Pa je zdaj od strahu spustila skledo — njemu naravnost na glavo. Da je ubogi opečen Bimbo zatulil kakor pes in jo po vseh štirih odkuril iz hiše.

Zamorka pa je kričče skušala zbežati, a jo je Kiki vjela in jo tirala nazaj v kuhinjo, kjer jo je potem zasliševala v kanaškem jeziku.

Medtem sem se jaz podal v gornje prostore.

(Dalje)

Njegov nos

Organizator nemške pošte, takratni državni tajnik Stephan, se je širom svojega delokroga kaj rad sam prepričeval, ali vlada povsod red in vestnost. Nekega dne je nadziral neko telegrafično postajo, ko je na aparatu baš prihajala brzjavka neke sosednje postaje: »Dragi kolega! Pravkar sem zvedel, da bo Stephan te dni tudi pri vas revidiral. Pazite se, ta vrag vtakne svoj nos v vsako reč.« Stephan pa je prenesel humor in je dal telegrafirati nazaj: »Trud žal zaman. Nos že tiči notri. Stephan.«

nosti in pa mimogrede še kaj izveš. Na primer: je tu slika škofovega dvorca v Betnavi, ki jo je na hodniku škofije poškovala zlobna roka z nožem. Zdej je že reparirana, in g. Zoratti me pusti ugibati, kje je bila poškodovana. Ne najdem kraja, ker je to samo na hrbtu slike vidno, kjer je v platnu krpica.

Marsikako naročilo prihaja takole v atelje g. Zorattija, trenutno skicira za glavni oltar neke cerkve doli v Bački, kar med tremi osnutki bodo lahko izbirali za svojo cerkev vneti farani, (eden je lepši od drugega) no, in kadar ni dela umetniškega, pa producira atelje g. Zorattija tudi kaj bolj vsakdanjega recimo. Na primer: reklamne kipe za Oettkerjev pecilni prašek, kar cela kompanija jih je tam na dolgi mizi okrogloličnih kuharjev v belih kapah, z apetitnim pudingom na tabletu...

Tako je pač z umetnostjo dandanes, bolj sirota je... no, g. Zoratti pa se vseeno smehlja s tistim neskalfenim optimizmom, ki ga imajo vsi umetniki. Če ne, bi pa ne bili umetniki, ker tudi optimizem je umetnost, življenska umetnost, zlasti v dandanašnjih tako slabih časih...

Tam na mizi ima g. Zoratti kipe cesarja Napoleona, tudi Napoleon je bil velik optimist — zato junak do smrti.

Sv. Lovrenc na Pohorju — idealno letovišče

Trg Sv. Lovrenc na Poh., ki leži približno na sredini med Mariborom in Dravogradom, vrh prostrane, skoro 3 km dolge, zložno padajoče planote med potokoma Radolno in Slepnicco, pod Klopim vrhom (1269 m) in Peskom (1382 m), obdan okrog in okrog z veličastnimi smrekovimi gozdovi, je staroznano, že od nekdaj dobro obiskovano planinsko letovišče in klimatično zdravilišče.

V ta prelepi kraj, morda najlepši na zelenem Pohorju, nas z žel. postaje pripelje 5½ km dolga, deloma po gozdu in ob potoku Radolna skozi romantično sotesko speljana cesta, mimo slovite romarske cerkve Device Marije v Puščavi.

Mrka in samotna žel. postaja Sv. Lovrenc na Poh. ob vedno kalni Dravi niti malo ne daje slutiti popotniku, kakšne krasote se mu odkrivajo po komaj 10 minutni vožnji z avtobusom, ko cesta zavije mimo takozvanih »Vrat« (s pestro zgodovino) in mimo Puščave, do kamor se cesta stalno vzpenja (12%), in se odpre razgled na 492 m visoko šentlovensko planjavo.

Kot že omenjeno, oblivata trg potoka Slepnicca in Radolna, ki se niže doli, pred Puščavo združita in v močnih, bobnečih brzicah in slapovih drvita po globoki divje razjedeni skalnati strugi v naročje hladne Drave. — Potoka nudita s svojimi bistrimi in mirnimi tolmuni, po katerih švigajo rdečepikaste postrvi, naravna kopališča. Za kopanje pa je na razpolago tudi večji ribnik in plavalni bazen priljubljene penzije Büttner.

Veličastni smrekovi gozdovi pa dihaajo v letni vročini in prahu blagodejen hlad, tu se pljuča nasrkajo zdravega, svežega ozona, tu so krasni, tihi sprehodi kakor po neizmernem, naravnem parku — nad vsem pa kraljuje božanstveni mir. Tu se človek res odpočije si okrepiti živce, se pozdravi telesno in duševno.

Sv. Lovrenc na Pohorju je tudi najidealnejše izhodišče za planinske ture, kakor Pesek (1382 m, 3 ure), Klopim vrh (1269 m, 2 uri), Rogla, Planinka (3¼ ure), Sv. Lovrenška jezera (3 ure), Senjorjev dom (4½—5 ur) itd., torej kratko rečeno: po vsem Pohorju.

Otmar Fornezzi.

Krvnik iz Berlina

Znani filmski igralec Werner Krauss je kot začetnik igral pri potujočem gledališču. Pozno ponoči so nekoč priromali s svojimi vozovi v neko bavarsko vas. Zelo je deževalo in ceste so bile tako blatne, da niso mogli dalje. Werner Krauss je imel povrh še to smolo, da ni mogel dobiti nikjer poštenega prenočišča. V neki gostilni mu je gostilničar navsezadnje ponudil, če hoče skupaj spati v eni postelji z nekim potnikom, ki pa je precej surov človek. Krauss je hočeš nočeš moral sprejeti.

Šel je v sobo. Tisti potnik je že ležal v postelji. Krauss se je hotel z njim malo razgovarjati, toda oni ga je nahrulil, naj ga pusti na miru. Zdej pa je Krauss zamrmral predse: »Tja — slabi časi dandanes! Štiri tedne je že minulo, ne da bi koga obesil!« »Obesil?« je ves prestrašen zakričal potnik iz postelje.

»Da, obesil!« je odvrnil Krauss, »jaz sem krvnik iz Berlina!«

V dveh skokih je bil možakar iz postelje in s tretjim je planil skozi vrata. Tako je Krauss sam v postelji sladko spal, kakor že dolgo ne.

Ali ste že poravnali naročnino?

S. S. Van Dine:

V oblasti demonov

Kriminalni roman

(9. nadaljevanje)

Majhen, hvaležen nasmeh se ji je prikadel na ustne. Prikimala je Filu in čakala.

»Če se zelo potrudite, Miss Greene, ali bi si potem lahko priklicali v spomin, od česa ste se zbudili?»

»Ne — ne morem se na nič spomniti, ne na kak šum, ne na kaj drugega.«

»Ali ste pustili včeraj ponoči sobo nezaklenjeno?»

»Mislim, da. Pravzaprav nikdar ne zaklepam.«

»In nobenega odpiranja vrat niste slišali?»

»Ne. V hiši je bila popolna tišina.«

»In vendar ste vedeli, da je nekdo v vaši sobi? Kako je to mogoče?« Filov glas je zvenel blago, toda zelo živo.

»Jaz — ne vem... nekako sem seveda morala postati pozorna.«

»Tako je. Poskusite pomisliti!« Filo se je sklonil bližje k zmeheni deklici. »Kak dihi morda — lahek preprič, ko je tisto bitje šlo mimo vaše postelje — lahek vonj po parfemu...?«

Bolestno je namršila obrvi. »Ne,« je po dolgem presledku odgovorila. »Ne morem se spomniti — preveč me je bilo strah.« Njen glas je bil komaj slišen.

»Ali ste imeli občutek, Miss Greene, da se vam oseba v sobi zdi znana?« je vpraševal Filo. »Mislim, ali vam je bila prisotnost te osebe, takorekoč domača, znana in ne popolnoma tuja?»

»Tega — ne vem povedati — vem samo, da me je bilo strah.«

»Toda ko vam je sledila k oknu — ali ste imeli občutek, da vam je ta šum znan?«

»Ne! Prvič je govorila Ada s poudarkom. »Bili so navadni koraki — tihi, drsajoči koraki.«

Filo je trenutek počakal.

»Potrudite se kolikor vam je mogoče, Miss Greene, in priključite si v spomin te korake. Kakšni koraki so to bili? Ali bi rekli, da so bili to koraki moškega ali ženske?«

Deklica je postala strašno bleda, dihalo je burno, prestrašene oči so ji begale po sobi. Dvakrat je pričela govoriti, toda vsakokrat se je zadržala. Končno je rekla s ti-

him, tresočim glasom: »Ne vem — ne morem povedati.«

Grenak, rogač smeh se je razlegel po sobi in oči vseh so se v velikem začudenju uprle v Sibyllo. Visoko zravnanja je stala ob koncu postelje, temhordeča v lice, s stisnjenimi pestmi. Njene oči so žgoče gledale sestro. »Zakaj jim ne rečeš, da si spoznala moj korak?« je jedko vprašala. »Bilo ti je na jeziku. Ali nimaš več toliko poguma, da bi lagala — ti hinavska mačka ti?«

Deklici v postelji je zastal dihi. Iskaje zavetje, se je pritisnila bližje k zdravniku, ki je Sibyllo strogo, karajoče pogledal.

»Ali si znorela, Sib? Drži jezik za zobmi!« Chester Greene je prekinil molk, ki je bil sledil Sibyllinim besedam.

Sibylla je skomignila z rameni, se zasukala na peti in stopila k oknu. Filo se je zopet obrnil k Adi in nadaljeval z vpraševanjem, kot da se ni nič zgodilo.

»Se nekaj, Miss Greene.« Njegov glas je bil še bolj blag kot poprej. »Ko ste v temi iskali stikalo — kje ste prišli v dotik z neznano osebo?«

»Približno v sredi med vrati in posteljo.«

»Pravite, da se vas je dotaknila roka. Na kak način? Ali vas je sunila ali je poskusila, da vas zadrži?«

Ada je zmajala z glavo. »Ne eno ne drugo. Ne vem, kako naj vam razložim — bilo je, kot da korakam naravnost proti roki — kot da bi iztegnjena čakala name.«

»Kaj pravite, je to bila velika ali majhna roka? Mislim namreč, ali se vam je zdelala krepka?«

Zopet je v sobi zavladal molk, zopet je deklica burno dihalo; plaho je pogledala k oknu, kjer je stala Sibylla in topo gledala na gola drevesa, ki so se v hladnem vetru krivila. »Ne vem — o, ne vem!« Kakor pridušen krik strahu, so te besede prišle iz Adinih ust.

»Morate poskusiti to premisliti, Miss Greene,« je nežno silil Filo. »Vendar ste morali imeti kak vtis — ali je to bila ženska ali moška roka?«

Naglo se je Sibylla odvrnila od okna in šla proti postelji. Bila je mrtvaško bleda, njene oči so žarele. Nekaj trenutkov je strmela v preplašeno deklico, potem se je sunkovito obrnila k Filu. »Prej v salonu ste me vprašali, ali imam kako slutnjo, kdo da bi bil storilec. Nisem vam dala odgovora. Zdaj hočem nadoknaditi — hočem vam povedati, kdo je krivec!« S tresočo roko je pokazala na tiho bitje v postelji. »Tu leži

morilka — to je ona, ta pritepena, lažnjiva kreature, ta zavratna mala kača s sladkim angelskim obrazom!«

Tako neverjetna, tako nepričakovana je bila ta obdolžitev, da precej časa ni nihče v sobi našel besede. Ada je zamolklo zastokala, obupano se je oklenila zdravnikove roke.

Dr. van Blou je sedel visoko zravnan, iz njegovih oči je žarelo srd. Preden je pa pričel govoriti, je Sibylla nadaljevala svojo divjo, nelogično obdolžitev. »Da, ona je to storila! In zdaj skuša, da vam nekaj natveze, kar je nam dosedaj natvezla. Ona nas sovraži — sovražila nas je od tistega trenutka, ko jo je pripeljal oče v hišo. Nevoščljiva nam je — zavida nam stvari, katere imamo, celo kri v naših žilah. Prezira nas, ker ni nam enaka. Z užitek bi nas rada videla mrtve, umorjene. Najprej je spravila Julijo s poti, kajti Julija je vodila gospodinjstvo in je gledala na to, da je tudi Ada malo delala. — Zaničuje nas in je sklenila, da obračuna z nami.«

Deklica v postelji je obupano gledala od enega do drugega. V njenih očeh se ni zrcalila ne jeza ne sovraštvo, samo prepričano, nejevolno začudenje.

»Zelo interesantno!« je zategnjeno dejal Filo. S svojim ironičnim govorjenjem je priklenil poglede vseh nase. Pri Sibyllinih strastnih izlivih jo je pozorno opazoval in tudi zdaj je niso izpušile njegove oči. »Z vsvo resnostjo torej dolžite vašo sestro umoru?«

»Da — dolžim jo!« je divje izjavila Sibylla. »Ona nas vse sovraži.«

»No, kar se tega tiče — se je smehljajal Filo, »preveč ljubezni in nežnosti nisem dosedaj mogel odkriti pri nobenem članu Greenove družine.« Njegov glas nikakor ni bil žaljiv. »Ali opirate vašo obdolžitev na kaj posebnega, Miss Greene?«

»Mogoče ne zadoščam, da nas hoče vse spraviti s poti? Da se opaja ob misli, da bo vse — denar, luksuz, prostost — njeno, ko nas drugih več ne bo?«

»Komaj, da bi to tako gnusno obdolžitev, kakršno ste vi iznesli, opravičilo, Miss Greene. V ostalem — kako ste hoteli razložiti način zločina, če bi morali kot priča nastopiti pred sodiščem? Končno vendar ne morete ignorirati dejstva, da je tudi Miss Ada bila obstreljena.«

V prvič se je menda Sibylla zavedla, kako nemogoča je njena obdolžitev, temno je gledala predse in ježno nakremžila usta. »Že enkrat sem vam rekla, Mister Vance,

jaz nisem policaj! Kriminalistika ni moja specialiteta.«

»Logika tudi ne, kot se mi zdi,« se je ponorčeval Filo. »Toda mogoče si vašo obdolžitev napačno razlagam. Mogoče ste hoteli reči, da je Miss Ada ustrelila vašo sestro Julijo in da je neposredno potem nekdo drugi streljal na Miss Ado — iz maščevalnosti ali kaj vem? Torej takorekoč četvero-ročen zločin?«

Sibylla je očitno čutila, da je v zagati, toda njen trdovratni bes se nikakor ni zmanjšal. »Če se je tako zgodilo,« je zlobno odgovorila, »potem je sramota, da nista oba partnerja bolje opravila svojo nalogo.«

»Pogreška lahko postane najmanj — enemu usodepolna,« je pomenljivo dejal Filo. »Toda ne verjamem, da bomo teorijo dvojnega zločina lahko uspešno zagovarjali. Pogledajte, na obe vaši sestre so streljali z istim orožjem, kalibra 32, in sicer najprevo na starejšo in takoj nato na mlajšo. Bojim se, da se bomo morali zadovoljiti z enim krivcem.«

Sibylline poteze so naenkrat dobile zviti, preračunljiv izraz. »Kakšen pa je bil tvoj revolver, Chet?« je vprašala svojega brata. »Tudi kalibra 32 —« tvrdke Smith in Werson. »Chesterju Greeneu je bil položaj očitno zelo neprijeten.«

»Tako? Resnično? No, da.« Obrnila nam je hrbet in zopet stopila k oknu.

Napetost v sobi je popustila. Dr. van Blou se je skrbno sklonil nad Ado in ji popravljal blazine.

»Vsi so razburjeni, Ada,« je pomirjevalno dejal. »Pozabite ta dogodek. Do jutri bo Sibylli že zdavnaj žal in prosila vas bo za odpustanje. Ta strašni dogodek je šel vsem na živce.«

Deklica ga je hvaležno pogledala. Njegovo prigovarjanje jo je polagoma pomirilo. »Upam, da ste sedaj gotovi, gospodje.« Zdravnik je vstal. »Vsaj za danes.«

Filo in Markham sta vstala. Jaz sem jim sledil. Ko smo bili skoraj že pri vratih, nas je zadržala Sibylla.

»Počakajte!« je gospodovsko ukazala. »Na nekaj sem se spomnila. Chesterjev revolver! Jaz vem kje je. — Ona ga je vzela.« Zopet je obtoževalno pokazala na Ado. »Zadnjič sem jo videla v Chesterjevi sobi in sem se čudila, kaj stiče tam.« Zmagoslavno je od strani pogledala Fila. »To zadošča, kaj ne?«

»Kdaj je bilo to, Miss Greene?« Kot poprej se je tudi zdaj Sibyllin strupen izbruh razbil ob Filovi mirnosti.

(Dalje prihodnjič.)

Zajtrk pri Rooseveltu

Predsednik Zedinjenih držav Amerike Roosevelt je zadnjič povabil nekaj svojih ožjih rojakov na zajtrk. Med njimi je bil možakar, ki se je čutil s tem povabilom zelo počaščenega, vendar ga je silno skrbelo, da-li se bo znal pravilno in dostojno obnašati. »Beži no,« so mu dejali znanci, »kaj se pa more končno pripetiti? Delaj vse to, kar bodo drugi delali pri mizi. Tedaj gotovo ne moreš nič zgrešiti.« To je moža pomirilo in je šel ves vesel k poglavarju svoje domovine na zajtrk.

Mister Roosevelt je sprejel svoje rojake prav pristrčno in se zanimal za njihove zadeve, potem so pa sedli za pogrnjeno mizo. Naš bojazljivec je kmalu spoznal, da se pri predsedniku ni treba dosti drugače obnašati, kot v kaki drugi dostojni hiši, in se je kmalu počutil domače in prijetno.

Naenkrat pa je opazil čudno ravnanje predsednika. Ta je vzel majhen krožnik, vlij nanj nekoliko kave in prilil še malo mleka. Seveda se je gost spomnil opominov svojih zancev, pa je tudi brž pograbil bližnji krožnik in posnemal mistra Roosevelta. Ta je med tem vzel tudi košček sladkorja in ga raztopil v pripravljeni kavi. Ko je vse dobro premešal, je pokusil mešanico. Gost se je potrudil enako vse narediti. Sicer je bilo nerodno tako piti kavo, toda končno, najbrže jo predsednik vedno tako pije, si je mislil. Toda kako veliko je bilo njegovo presenečenje, ko je predsednik vzel krožnik

Dobro in poceni blago

platno, svilo, sukno vseh kvalitete dobite v

Trpinovem bazarju
v Vetrinjski ulici

Pozor!

Stavbeniki, hišni posestniki, tovarnarji, obrtniki ter vsi, ki nameravate zidati ali preurediti svoja poslopja, obrate, delavnice in posestva, ogledajte si mojo

bogato, prebrano zalogo

vsakovrstnega rabljenega železja, strojev, orodja, cevi, stebrov za verande in balkone, traverz, kakor tudi kovnega in pločevinastega železja, jermenik, transmisij, zobčastih koles itd.

Opozarjam tudi lastnike avtomobilov, da imam veliko izbiro nadomestnih delov, pribora itd. v zelo dobrem stanju.

Priporočam se

Justin Gustinčič, Maribor
Tattenbachova 14 — telefon 21-30

Lepa velika omara

za akte, z mnogimi predali, zelo ugodno na prodaj. Vprašati v upravi »Razgleda«, Aleksandrova 11/I.

in ga postavil na tla. In že je hotel storiti isto, ko je priskakljaj domači psiček in si privoščil svoj običajni zajtrk.

»Snoči sem imel pa zares smolo. Bil sem z ženo v gledališču in veš, kdo je sedel za nama? Moja nekdanja ljubica. Bila je nadvse mučna situacija!«

»To imenuješ ti mučno situacijo? No, prijatelj, jaz sem bil nekoč z mojo nekdanjo ljubico v gledališču, in moja žena je sedela za nama. To enkrat preizkusi, prijatelj, potlej boš lahko govoril.«

Profesor: Že, spet ne veste odgovora na moje vprašanje. Povejte mi vsaj, če je sploh kaj na svetu kar vi veste?

Dijak: Ne vem!

Stara mama je umrla. Mali Pepček je žalosten.

Mati: Stara mama je zdaj v nebesih, pa gleda dol na tebe.

Pepček (joka): Pa me ne more videti, ne more me videti.

Mati: Zakaj pa ne?

Pepček: Saj je pozabila tu na omarici svoja očala.

Oglejte si veliko blinško razstavo

v Trgovskem domu. Maribor
Aleksandrova 25

Za birmanke: srčkane bele obleke, perilo, pajčolani, nogavice itd.

Za botrice: lepe obleke po najnovjših modelih.

Za birmance in botre: izgotovljene obleke vseh kvalitete.

Bogata izbira!
Izredno nizke cene!

Gospod! Ako si želite elegantne obleke, ogledajte se v krojaškem ateljeju

Franc Cverlin

Maribor, Gosposka ulica

Bogata zaloga moške konfekcije v najboljši izdelavi

Opremljeno sobo

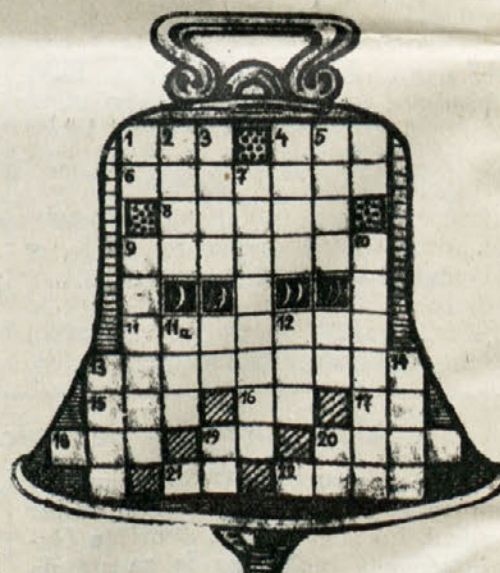
oddam s 15. aprilom solidni osebi. Slovenska ulica 10.

Hranilnica Dravske banovine Maribor

Centrala: Maribor v lastni novi palači na oglu Gosposke-Slovenske ulice
Podružnica: Celje nasproti pošte, prej Južnoštajerska hranilnica

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso davčno močjo. — Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.

Križaljka

Vodoravno: 1. naplačilo. 4. del obraza. 6. umetno sladilo. 8. moško krstno ime ali mesto v Italiji. 9. puščavska žival. 11. neprijeten dogodek. 13. otok v Sredozemskem morju. 15. pevski glas. 16. Zeusova ljubica. 17. ploščinska mera. 18. pramati. 19. predlog. 20. drobci. 21. osebni zaimke. 22. dika.

Navpično: 1. igralna karta. 2. del telesa. 3. junak pred Trojo. 4. ploščinska mera. 5. svetlobno gledališče. 7. kraljevina v Evropi. 9. justifikacijska naprava. 10. razdalja. 11. podzemna živalica. 12. spodnji del posode. 13. reka v Jugoslaviji. 14. grški bog vojne. 19. nikalnica. 20. kemični znak za Iridij.

Rešitev križaljke v št. 14.

Vodoravno: 1. Moskva. 8. slalom. 9. Ha-ložan. 11. stas. 13. rana. 14. mir. 15. gin. 16. Ovid. 18. Paka. 19. konobar. 21. gosjak. 22. Antili.

Navpično: 2. saharin. 3. klas. 4. vol. 5. Amor. 6. slanik. 7. banana. 10. žagarji. 11. smokva. 12. Tivoli. 17. doğa. 18. past. 20. bon.

PINTER & LENARD, Maribor

veletrgovina z železnino

Nosilci, železo, cement, apno — Vse stavbeno okovje, orodje. — Kuhinjska posoda.

Po najnižjih cenah!

»Pepček, tvojega konjička sem podarila ubogemu dečku, ki nima očeta.«

»Zakaj mu nisi rajši podarila očeta?«

